

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

การปรับปรุงประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

กฎหมายใหม่ แก้ไข/ปรับปรุง ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ

ด้านกฎหมาย ในการปฏิรูปกฎหมายให้มีกฎหมายที่ดีและมีเท่าที่จำเป็น

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

(๑) ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน และสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากลูกหนี้ ในกรณีที่ลูกหนี้ไถ่ถอนหรือชำระคืนสินเชื่อก่อนครบกำหนด (prepayment fee) ทั้งจำนวนหรือบางส่วน ทำให้ลูกหนี้มีข้อจำกัดในการรีไฟแนนซ์ (refinance) รวมถึงไม่ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจในตลาด

(๒) ผู้ประกอบธุรกิจกำหนดวงเงินสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน โดยพิจารณาจากกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากมูลค่ารถที่มีการนำทะเบียนมาเป็นประกันและสภาพคล่องในการจำหน่ายรถดังกล่าว โดยมิได้พิจารณาจากความสามารถในการชำระหนี้ของผู้บริโภค ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (Responsible Lending)

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

(๑) เนื่องจากหลักเกณฑ์ปัจจุบันของ ธปท. ยังไม่มีข้อกำหนด รวมถึงยังมีความไม่สอดคล้องระหว่างหลักเกณฑ์ ในประเด็นดังนี้

(๑.๑) หลักเกณฑ์ของ ธปท. มิได้มีข้อกำหนดห้ามการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการไถ่ถอนหรือชำระคืนสินเชื่อก่อนครบกำหนด (prepayment fee) ทั้งจำนวนหรือบางส่วน สำหรับสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีใช้สินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน และสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ซึ่งแตกต่างจากสินเชื่อรายย่อยประเภทอื่นที่หลักเกณฑ์มีข้อกำหนดห้ามผู้ประกอบการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าวจากลูกหนี้

(๑.๒) หลักเกณฑ์ของ ธปท. กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจกำหนดวงเงินสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีทะเบียนรถเป็นประกันให้สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ นั้น ผู้ประกอบธุรกิจสามารถพิจารณาจากกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากมูลค่างานที่มีการนำทะเบียนมาเป็นประกันและสภาพคล่องในการจำหน่ายรถดังกล่าวได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (Responsible Lending) ที่กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของผู้บริโภค

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

การพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และ หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

(๑) ส่งเสริมให้ลูกหนี้มีวินัยทางการเงินที่ดี มีต้นทุนในการบริหารจัดการภาระหนี้ที่ลดลง และมีทางเลือกในการไถ่ถอนหรือชำระคืนสินเชื่อก่อนครบกำหนด หรือเปลี่ยนผู้ให้บริการ (refinance) ได้มากขึ้น โดยสามารถเปรียบเทียบต้นทุนได้ง่าย อันจะส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการในตลาด ซึ่งจะส่งผลให้ลูกหนี้ได้รับประโยชน์ รวมถึงเพื่อให้หลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการไถ่ถอนหรือชำระคืนสินเชื่อก่อนครบกำหนด (prepayment fee) สำหรับสินเชื่อรายย่อยทุกประเภทมีความสอดคล้องกัน

(๒) สนับสนุนการมีวัฒนธรรมสินเชื่อที่ดี (good credit culture) โดยผู้ประกอบการให้สินเชื่อที่สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของผู้บริโภคตามหลักเกณฑ์การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (Responsible Lending)

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

ไม่มี

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาอย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร
ไม่มี

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ความในข้อ ๑๑ ของประกาศกระทรวงการคลังว่าด้วยกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ (เรื่อง สิ้นเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ) และประกาศกระทรวงการคลังว่าด้วยกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ (เรื่อง สิ้นเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ) ธปท. ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ สำหรับการปรับปรุงหลักเกณฑ์ในครั้งนี้ซึ่งอาจจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระแก่ผู้ประกอบการ ดังนี้

(๑) กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการไถ่ถอนหรือชำระคืนสินเชื่อก่อนครบกำหนด (prepayment fee) ทั้งจำนวนหรือบางส่วน สำหรับสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีใช้สินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน และสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

(๒) กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจกำหนดวงเงินสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีทะเบียนรถเป็นประกันแก่ผู้บริโภคอย่างเหมาะสม โดยให้พิจารณาจากความสามารถในการชำระหนี้ของผู้บริโภค

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

ธปท. ได้จัดประชุมชี้แจงและสื่อสารให้ผู้ประกอบธุรกิจทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงหลักเกณฑ์ข้างต้น เพื่อให้ผู้ประกอบการมีเวลาในการดำเนินการก่อนที่ประกาศจะมีผลบังคับใช้

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

(๑) ผู้บริโภคได้รับสินเชื่อที่เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ ขณะที่ยังมีเงินเหลือเพียงพอต่อการดำรงชีพ รวมทั้งมีทางเลือกในการไถ่ถอนหรือชำระคืนสินเชื่อก่อนครบกำหนด หรือเปลี่ยนผู้ให้บริการ (refinance) ได้โดยไม่มีปัญหาอุปสรรค ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค

(๒) ผู้ประกอบธุรกิจมีการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม และกำหนดวงเงินสินเชื่อสอดคล้องตามความสามารถในการชำระหนี้ของผู้บริโภคตามหลักเกณฑ์การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (Responsible Lending) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว และสอดคล้องกับแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ธปท.

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไรและมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

ธปท. สามารถอาศัยกระบวนการกำกับดูแลที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันได้ โดยมีฝ่ายงานที่กำกับดูแล/ตรวจสอบให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดอยู่แล้ว

ทั้งนี้ ธปท. ดำเนินการเผยแพร่การออกประกาศดังกล่าวและสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์ อีเมล เพื่ออำนวยความสะดวกและลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

ธปท. มีการเผยแพร่ประกาศฉบับนี้ในเว็บไซต์ของ ธปท. และมีอีเมลแจ้งให้ผู้ประกอบธุรกิจที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลทราบเมื่อออกหลักเกณฑ์ เพื่อให้สามารถนำไปถือปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีช่องทางในการหารือผ่านระบบคำขออนุญาตอิเล็กทรอนิกส์ และได้แจ้งเบอร์โทรศัพท์แนบท้ายประกาศด้วย เพื่อให้สามารถสอบถามประเด็นข้อสงสัยได้

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน....-.....บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้.. -.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว... -.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น... -.....อัตรา

ไม่มี

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม

(๑) ผู้บริโภคได้รับสินเชื่อที่เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ ขณะที่ยังมีเงินเหลือเพียงพอต่อการดำรงชีพ รวมทั้งมีทางเลือกในการไถ่ถอนหรือชำระคืนสินเชื่อก่อนครบกำหนด หรือเปลี่ยนผู้ให้บริการ (refinance) ได้โดยไม่มีปัญหาอุปสรรค ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค

(๒) ผู้ประกอบธุรกิจมีการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม และกำหนดวงเงินสินเชื่อสอดคล้องตามความสามารถในการชำระหนี้ของผู้บริโภคตามหลักเกณฑ์การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (Responsible Lending) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว และสอดคล้องกับแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน

๘.๒ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

ไม่มี

๘.๓ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ไม่มี

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ไม่มี

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ไม่มี

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ไม่มี

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง
หรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ไม่มี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์
อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

พฤษภาคม ๒๕๖๗

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวกัญญมน สุขสีล

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๗๖๗๖

อีเมล kanyamot@bot.or.th